

Ranulf Fajns

ELITA UBICA

Preveo
Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

Ranulph Fiennes

THE KILLER ELITE

Copyright © Ranulph Fiennes, 1991

Translation copyright © 2012 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Četvorici hrabrih ljudi –
Džonu, Majku, Majklu i Meku

„Nisam od takvog kova
Da se prijatelja u nuždi otresem.“
Šekspir, *Timon Atinjanin**

* Preveli Ž. Simić i S. Pandurović. Celokupna dela Viljema Šekspira, knj. 6, Kultura 1966. (Prim. prev.)

Sadržaj

Prvi deo	9
Drugi deo	105
Treći deo	191
Četvrti deo	315
Peti deo	375
Epilog	397
Izjave zahvalnosti.	401
O autoru.	403

PRVI DEO

1

Danijel nikad do tada nije putovao. Vancouver je tog čistog vedrog leta 1945. godine za ovog stručnjaka za ispitivanje ruda iz zabačenog sela na arktičkoj obali Aljaske bio pun čudesa. Razlog za ovo veselo putovanje bio je kraj rata u Evropi i povratak njegovog oca transportnim brodom tog dana.

Okruženi uzlepršanim zastavicama i klicanjem ponosne rodbine, veterani su sišli iz parnog voza Kanadske pacifičke železnice, neki da obnove prethodne živote i ljubavi, mnogi da se suoče s gorkom stvarnošću neostvarivih snova ili neočekivanih izdajstava.

Danijel nije primetio da mu je otac mršav i ispijen, pošto je i dalje bio krupan, a nosio je pakete uzbudljivih oblika umotane u šarenu hartiju za poklone.

Taksi je odveo porodicu u jeftino svratište blizu mosta Lavlja kapija. Posle užine, kad su se prvi talasi uzbuđenja smirili, otac je dao dugo nameravanu izjavu.

„Imamo šest dana pre nego što nas parobrod odnese kući, patuljci moji.“ Niko nije znao zašto ih tako zove; znali su samo da ta reč ima dobro, toplo značenje. „I nikad nećemo

zaboraviti te dane, pošto su Švabe zgažene zauvek i ponovo smo zajedno.“

Debela hrskava pita od borovnica pojedla se do kraja i svi su spavali uprkos uzbuđenju, sve šestoro u jednoj sobi.

Dani su leteli u kaleidoskopu sreće. Gledali su ljude kako se skijaju preko nižih padina planine Grous na dugim daskama koje je naizgled bilo nemoguće obuzdati. Mnogi skijaši su padali, a Dan i njegova porodica smejali su se do suza.

Kočijama su se odvezli na dokove, kupili pečene jabuke i pošli da gledaju trgovce u fabrici šećera i preplanule posade na tegljačima. Hiljade vojnika i mornara vraćale su se transportnim brodovima, pa se porodica pridružila masi na dočeku. Bili su u zoološkom vrtu i na pantomimi, zurili u otmene izloge starog središta grada i radosno pevali u nedelju, jer majka i otac su bili revnosni prezbiterijanci, on odgajen u duhu Holandske reformističke crkve, a ona s poreklom iz pionirske loze iz Vajominga.

U nedelju pre nego što će krenuti parobrodom ka severu, otac je otkrio svoje veliko iznenađenje... U grad je došao putujući cirkus, pa će ga obići već te večeri.

Pre velike pustolovine progurali su se u prepunu crkvu i priključili se himnama i molitvama zahvalnicama žitelja Vankuvera za spasenje njihovih najbližih.

Zatim su otišli u cirkus.

Klovnovi, slonovi koji umeju da broje, žirafe, medvedi u kiltovima, kepeci, čovekoliko čudovište iz šuma Stenovitih planina, crnopusi maljavi ljudi, nagradno gađanje balona i kokosi s južnog Pacifika nataknuti na motke.

Danijel je imao samo pet godina, i rastao je među eskimskom decom, ali je umeo precizno i snažno da baca drvenu lopticu. Osim toga, vešto je gađao iz vazdušne puške, pod

uslovom da ga niko ne požuruje. Blistao je od ponosa noseći pune ruke kokosa i drvenih meda.

Oduševljeno su cičali ploveći svetlucavim kanalima Tunela ljubavi, uzdisali su od prijatne strave u Kući krika dok su aveti od jute i životinjskih kostiju letele oko njih na nevidljivim sajlama.

Svi osim sedmogodišnje Naomi, koja je mrzela visinu, iskolačili su oči od strahopoštovanja kad im je otac pokazao ogromni točak s osamnaest zanjihanih gondola. Danijel je seo na usko sedište pun znatiželje, usana lepljivih od šećerne vate. Indijanac i nasmešeni Kinez u cilindrima proverili su jesu li se svi vezali. Pošto je bio sitan, Danijela su stisnuli pored jedanaestogodišnje Rut, njegove najstarije sestre. Ispred njega je sedela Naomi, s majčinom rukom oko sebe, a na pramcu veselo obojene gondole, odmah iza izrezbarene figure zastrašujuće iskeženog crvenokošca, sedeo je njihov otac, blistajući od ponosa i neprestano se osvrćući preko ramena da proveri da li se njegovi najmiliji „provode kao nikad u životu“, a naročito njegova draga žena, kojoj se upravo tog jutra, držeći je u zagrljaju, zavetovao da je više nikad neće napustiti... ni za Komonvelt, pa ni za samog kralja.

Dok su se ostale porodice smeštale, veliki svetlucavi točak okretao se malo-pomalo dok sve gondole nisu ispunili putnici, nasmejani ili zanemeli od divljenja.

Onda se čula pištaljka, Kinez je mahnuo zastavicom i dve čelične kapije ispod njih zatvorile su se uz zveket. Danijel je udahnuo miris toplog mašinskog maziva i pečenih kestenâ. Naomina zlatna kosa lepršala je na svežem povetarcu. Tata je vikao: „Drži se, ljubavi. Držite se dobro, mili moji... pokušajte da poljubite zvezde.“

Točak se okretao sve brže i Danijel je uživao u brzini, u visini, u potpuno novom doživljaju. Tek kad je Naomi

zavrištala, divljenje koje ga je dotada ispunjavalo počelo je da jenjava. Kad su i druge dve sestre zaječale, čak i velika Rut, Danijel je shvatio da bi i sam trebalo da se uplaši. No bio je samo još svesniji, sposobniji da posmatra i razmatra. Vrto-glavo trzavo kretanje gondole bilo je drugačije nego dotad. Nešto se promenilo. Nisu više bili usklađeni s okretanjem glavnog točka. Video je mlazeve iskri i slomljenu osovinu. Orahova ljuska u kojoj su sedeli odvalila se od kućišta s jedne strane, a kad su prešli najvišu tačku velike lučne putanje i krenuli naniže, otkinula se i druga šarka, pa su slobodno padali prema tlu.

Niko nije čuo njihovu vrisku jer su vrteške, limeni orkestar, zvučnici i izvikivači drugih predstava proizvodili neskladnu galamu koja bi prigušila i zvono Sudnjeg dana. I niko nije video čipkani šeširić male Ane, koja se sama držala za zadnje sedište, kad joj je skliznuo s glave i odleteo kao papirni zmaj.

Gondola je udarila u razapeto platno malog šatora. Rutino telo i hir prirode spasli su Danijelu život. Pao je na hrpu odeće. Silina pada izbila mu je vazduh iz pluća i polomio je obe noge, ali je ostao potpuno svestan.

Video je smrvljeni zeleni pramac, ratnikovu glavu duboko zarivenu u stomak debele Ciganke. Video je da su Naomi i njegova majka pale, čvrsto zagrljene, na Cigankin sto. Glave su im se sudarile tako snažno da se činilo da seda i zlatna kosa rastu iz iste kaše. Bile su milosrdno nepomične, ali noge u dugim čarapama trzale su im se u ritmu lepršanja platna uništenog šatora. Od Ane nije bilo ni traga ni glasa; možda ju je anđeo uhvatio u vazduhu i spasao je kao što se i on spasao. Nije osećao nikakav bol, samo očajničku potrebu da guta vazduh.

Učinilo mu se da je neko glasno prošaputao njegovo ime. Otac je zurio odozgo u njega, zakačen mišicom za slomljeni vrh glavnog podupirača šatora. Delovao je nekako skraćeno, kao cirkuski kepeci, jer mu je trup bio presečen u pojasu. Danijel je sve ovo sasvim jasno video jer su očevi ostaci visili tik iznad njega, a razjapljena usta ispod gustih brkova kao da su se zaista napućila oblikujući Danijelovo ime.

Od tog trenutka do danas, kad god De Vilijers oseti da mu prizori iz te noći lebde na rubovima uma, on steže pesnice i rasteruje te slike.

Godine su prolazile, a toplija ljudska osećanja kojima je bio velikodušno obdaren ostajala su na svom mestu s druge strane ograde koju je sam sebi nametnuo. Isključivši osetljivost, De Vilijers je sačuvao zdrav razum. Ako se zanemari zanat profesionalnog ubice koji je odabrao, bio je sasvim prijatno stvorenje...

2

Dofar je južna pokrajina Omana, smeštena uz pustinjsku granicu sa Saudijskom Arabijom i Jemenom. Šezdesetih godina grupa dofarskih nacionalista, rešena da oslobodi svoju pokrajinu ugnjetavanja omanskog sultana, posetila je Sovjetski Savez i zatražila podršku. Sovjetske vlasti su ubrzo njihove nacionalističke i muslimanske težnje preusmerile u novu gerilsku jedinicu nazvanu Narodni front za oslobođenje Omana (NFOO). Združeni marksistički borci delovali su na rođenoj zemlji, zastrašujuće delotvorni i neko vreme nepobedivi. Srećom, 1970. godine Kabus bin Said proterao je svog oca reacionara, postao sultan i proglasio amnestiju. Mnogi teroristi su se javili i raspoređeni su u naoružane grupe zvane *firkat*, i borili se protiv doskorašnjih drugova, često pripadnika istog plemena ili porodice.

Amr bin Isa, šaik dofarskog plemena Bajt Džarboat, bio je nesrećan čovek. Imao je četrdeset sedam godina i mnogi njegovi sunarodnici iz planinskih plemena zavideli su mu jer je bio bogat, bogatiji nego što su mogli i da zamisle.

Sa sedamnaest godina Amr je napustio dom i sa stricem plovio vodama Zaliva na brodovima za lov sardina. Jedno

vreme radio je kao baštovan u Bahreinu i vozio se po gradu na mopedu kao dostavljač. Imao je dosta smisla za posao i iskoristio je novostečeno bogatstvo Ujedinjenih Arapskih Emirata da otvori piljarnicu i gvožđaru u Dubaiju. Iz toga je iznikao maloprodajni lanac sličan *Vulvortu*, drugi po veličini i zaradi iza *Kimdži Ramdasa*.

Amr se oženio mlad jer je imao snažne seksualne potrebe. Prva žena bila mu je veliko razočaranje. Bila je to devojčica bez roditelja i, kao i većina dofarskih žena, grubo obrezana nedugo posle rođenja. Klitoris joj je bio odstranjen, a s njim i gotovo sva njena senzualnost. Rodila je dva sina koji su ostali s njom kad se Amr razveo od nje i otišao u inostranstvo. Preudala se za čoveka iz plemena Bajt Antaš i Amr je retko viđao dva dečaka. Ipak, ostali su njegova krv i meso.

Amrov drugi brak bio je potpuno drugačiji. U dvadeset četvrtoj godini je ribareći svratio na jedno ostrvo i zaljubio se u četrnaestogodišnju Šamsu, devojku iz plemena Šahra. Čak i pre nego što je otkrio da je njena seksualnost nedirnuta, odlučio je da se oženi njome, jer mu je bila najprimamljivije stvorenje na svetu.

Pleme Šahra stajalo je nisko na strogoj lestvici plemenske hijerarhije Dofara. Nekada najmoćnije pleme u zemlji platilo je danak vekovnoj borbi protiv portugalskih osvajača. Veoma oslabljeno, pleme Šahra postepeno je palo pod vlast plemenâ Kara i postalo „ne-pleme“. Njegovi pripadnici izgubili su pravo da nose oružje i mogli su da rade samo kao kmetovi plemena Kara, koje ih je zauzvrat štitilo. Muškarci plemena Šahra nisu se smeli ženiti ženama iz gospodarskih plemena, ali žene iz plemena, kože svetlije nego većine žitelja Dofara, bile su svima na raspolaganju kao neveste, i to po naročito niskim cenama.

Iz snažne seksualne veze iznikli su prijateljstvo i poverenje, što je bila retkost u dofarskim brakovima. Šamsa je za

sedam godina rodila Amru četiri sina. Amr je bio ponosni suprug i otac, uspešan poslovni čovek omiljen u plemenu Bajt Džarboat kad je, 1970. godine, plemenski šeik umro bez krvnog naslednika. Pokojni vođa je veći deo života proveo sveteći čast plemena posle niza napada koji su ih osiromašili i desetkovali polovinom veka. Pitanje šeikovog naslednika izazvalo je brojna neslaganja unutar plemena. Pripadnici plemena povezani s tvrdokornim komunistima iz NFOO imali su svog kandidata, dok je muslimanska većina predlagala Amra, visoko ceneći njegovo znatno bogatstvo, mudrost i porodične veze. Amr je pobedio i postao je šeik.

Kao i većina njegovih zemljaka, od šeika do siromašnog sakupljača drva, Amr i njegovi sinovi borili su se uz NFOO za slobodu Dofara. Jedan sin mu je poginuo 1969. godine, drugi 1972, a treći januara 1975, svi od ruku pripadnika vladinih snaga. U skladu s plemenskom tradicijom *ta'ar*, to jest krvne osvete, Amrova dužnost je bila da se osveti za smrt svojih sinova.

Tri godine, u vreme vrhunca rata, novoizabrani šeik Amr predvodio je pleme najbolje što je znao i umeo, prepustivši svoje poslovne brige upraviteljima u Zalivu. On je u Dubaiju bio izuzetno bogat čovek, ali na planini je živeo manje-više isto kao njegovi saplemenici.

Godine 1974. Šamsa je neočekivano zanela. Vodeći koze na brdske pašnjake, pala je i umrla na porođaju. Amr je bio satrven. Plemenske dužnosti više mu nisu bile ni najmanje važne. Njegova popularnost je polako opadala, a u skladu s tim jačale su spletke njegovih protivnika. Jedan rođak po imenu Hamud zavideo mu je na položaju, pa je upotrebio to što Amr nije poštovao *ta'ar* i osvetio smrt svoje trojice sinova kao povod da okrene pleme protiv njega.

Fundamentalistički islamski zakon, šerijat, obuhvata brojna pravila, ali za žitelje Dofara najvažnija je osveta. Po tom zakonu, ožalošćeni srodnik je obavezan da se osveti oko za oko. Za ubistvo – pogubljenje. Za ubistvo iz nehata – krvarina. Čin osvete nije vremenski ograničen. Može da se izvede i posle četrdeset godina, ali osvetnik mora jasno pokazati svoju nameru i postupati prema njoj u skladu s datim okolnostima.

Postoje raznovrsna pravila osvete, čak i među pojedinim islamskim zemljama, pošto načela Kurana jednostavno odražavaju, u prilagođenom obliku, načela preislamskih plemenskih običaja. Ako plemenske starešine nisu saglasne kako treba primeniti *hadise*, Prorokove reči, onda rešenje može doći zahvaljujući jednoglasnom mišljenju, *idžmi*. Godinama su razlike u strogosti u izvršavanju kuranskih kazni propisanih u različitim zemljama znatno rasle. Među sunitima, šiitima i omanskim ibadima razlike su još veće, što je posledica njihovih sopstvenih znatnih razilaženja u okviru islama.

Sudan je muslimanska zemlja, ali u njoj je krvna osveta gotovo u potpunosti nestala. Godine 1988. petorica palestinskih terorista ubila su dvojicu sudanskih i pet britanskih mirovnjaka u hotelu u Kartumu. Uhapšeni su, a sudanska vlada je preko britanskog Ministarstva spoljnih poslova potražila roditelje poginulih Britanaca. Sredovečni parovi iz britanskih predgrađa odjednom su se našli pred izborom žele li da se ubice njihove dece pogube, kazne novčano ili pomiluju. Nisu mogli da odluče, pa su teroristi januara 1991. pušteni iz zatvora. U Dofaru je sultan Kabus izuzetno uspešno iskorenjivao krvnu osvetu, do te mere da je 1990. bilo više ubistava iz osvete u Severnoj Irskoj nego u Dofaru. No fundamentalisti su samo čekali pogodan trenutak.

Jula 1990. godine u gradu Salahu jedan državni službenik iz planinskih predela Dofara, odavno pomilovani bivši pripadnik NFOO, vozio se na posao svojim klimatizovanim mercedesom. Stao je na pešačkom prelazu da propusti jednog pešaka. Za poslednjih dvanaest godina njih dvojica su se često sretali na ulici. Tog jutra je nešto puklo u glavi državnog službenika pa je pribio pešaka kolima uza zid i teško ga povredio. Otišao je u zatvor pošto je spremno priznao da je nameravao da ubije tog pešaka koji mu je ubio brata davne 1973. godine.

Godine 1976. poručnik iz Dofara otkrio je Toniju Džip-su, zapovedniku jedinica SAS (Specijalne vazduhoplovne službe)*, da očekuje da će ga neko u skladu sa zakonom krvne osvete ubiti zbog toga što je stariji narednik iz njegove jedinice poginuo u slučajnom puškaranju pre dve godine. Poručnik je često viđao čoveka kog je porodica pokojnog narednika zamolila da ga ubije. Taj čovek je uvek bio ljubazan prema njemu, rukovali su se kad god se sretnu, ali obojica su znali da će, kada dođe pogodan trenutak, jedan od njih pokušati da ubije onog drugog. Poručnik nije svojom rukom ubio narednika, i niko nije to ni mislio, ali pravi ubica je pobjegao u Jemen i poručnik se, kao komandir odreda te sudbonosne noći, smatrao odgovornim.

Sistem krvne osvete doneće šeiku Amru mnogo nevolja.

Sedmog aprila 1975. godine Amr je bio u oazi Šisr, stotinak kilometara severozapadno od svog doma. Tog dana stigla mu je poruka koja će promeniti ili okončati mnoge živote sledećih petnaest godina.

* Engl.: *Special Air Service*. (Prim. prev.)

Središnje obeležje Arabijskog poluostrva, Rub el Hali, najveća je peščana pustinja na svetu. Peščane dine visoke i po dvesta metara, večito u pokretu, najveći su deo vrele kopnene mase Omana i Saudijske Arabije. Dine se nižu čitav dan jahanja na kamili severno od Šisra, a ta oaza je za mnoge pustinjске nomade najlepše mesto na svetu. Za retke Omance građane ili Evropljane koji stignu tamo, Šisr je prljava karaula na granici nedođije.

Ostaci stare tvrđave od kamena i blata štite bunar u dnu litice. U senci niske stene uz vodu šeik Amr i njegov sin Bahait razgovarali su s trojicom nomada iz plemena Bajt Šaša, pravih pustinjских beduina, koji su želeli da trampe svoje kamile za pirinač.

Na jugu je za nekim vozilom nalet suvog vetra podigao oblak prašine. Uskoro se ispod kržljavih palmi Šisra pojavio džip iz kog je izašao nizak muškarac u svetloj košulji i kari-ranim vizarom oko glave. Dok je još bio samo obris, Amr je po frizuri video da čovek pripada plemenu Kara. Onda ga je prepoznao i obuzeli su ga istovremeno radost i nelagoda.

Posle tradicionalnih pozdrava i mnogo nevažnog ogo-varanja, Amr i njegov sin oprostili su se od nomada i pošli s pridošlicom do njegovog vozila. „Kakve vesti nosiš, Baki? Zašto si došao u Šisr, gde nemaš nikakvog posla ni s ljudima ni s Bogom?“

Baki je bio Amrov rođak i blizak prijatelj. „Plemenski skup je sazvan za dva dana. Iza toga stoji tvoj rođak Hamud. Podbunio je ostale protiv tebe rekavši kako si se osramotio jer nisi ispunio ta'ar. To su njegove reči.“

„Ali zašto skup u ovo doba godine? Po redu treba da se održi tek za šesnaest meseci. Ako Hamud želi da me zbací, moraće da sačeka. Pleme je sada u pokretu. Proleće je prošlo i svi moraju da odvedu svoja stada na letnje pašnjake.“

Kad je NFOO početkom sedamdesetih godina pokušao silom da nametne marksizam i ateizam planinskim plemenima, stariji ljudi su bili mučeni i ubijani, ali ostali su verni islamu i naterali tvrdokorne komuniste, među njima i Hamuda, da odustanu. Do 1975. godine prisiljavanje je prestalo, ali tradiciji je zapretila nova opasnost. Omanski sultan želeo je da zatre nazadne plemenske običaje i da podstakne trgovinu i napredak. No mnogi konzervativci, videvši da komunisti više nisu svemoćni, želeli su da obnove krvnu osvetu. Ohrabreni time, osvetnici su se dali na posao i do početka 1975. mnoge zavade dovedene su do strašnog kraja.

Baki je spustio ruku, žilavu od dugogodišnjeg napornog rada i skromne ishrane, prijatelju na rame. „Hamud je izneo slučaj pred starce. Rat će se uskoro završiti, kaže on. Vladine snage svakodnevno ojačavaju svoje položaje na planinama. Uskoro će se naš život zauvek promeniti. Neka bude volja Alahova. Biće mnogo novih mogućnosti i plemenu je neophodan jak, ugledan vođa koji će iskoristiti novonastalo vreme. Hamud kaže da si slab i da je tvoja sramota ljaga na plemenskom imenu. Tvrdi da bi te, po islamskom zakonu, trebalo prognati jer se nisi osvetio, i to ne samo za jednog već za trojicu sinova.“

Baki otrese sline na zemlju.

„Predložio je da pleme iskoristi premeštanje stada i da se skup održi u velikoj pećini u Kumu. Već je dovoljno porodica pristalo.“ Zastao je i pogledao uvis kad je mlaznjak hoker hanter sultanovog Ratnog vazduhoplovstva, jedan iz eskadrile koju je Omanu poklonio Jordan, preleteo nebom. „Amre, prijatelju moj, moraš otići na skup. Zapravo, moraš predsedavati skupom kao da se ništa ne dešava. Onda preduzmi prvi korak... obećaj da ćeš osvetiti svoje sinove.“

Baki je uočio oklevanje u Amrovom pogledu, njegova opuštена ramena i besciljne pokrete ruku. Uzdahnuo je.

„Već mnogo meseci ti nisi onaj Amr bin Isa čiji izbor za šeika sam pomogao. Nemaš više volje.“ Baki je pogledao srodnika u oči. „Je li tako? Želiš li da odstupiš? Želiš li da nam Hamud za vođu nametne nekog svog prijatelja, bezbožničkog ubicu?“ Zatresao je glavom i uhvatio Amra za laktove. „Ne zaboravi, ima nas mnogo koji ćemo stradati ako odeš. Tvoja porodica i tvoji prijatelji, mi koji smo u teška vremena mnogo stavili na kocku izabравši tebe za vođu kako Hamudova struja ne bi preuzela vlast.“

Amr je umorno klimnuo glavom Bakiju i pogledao svog sina. Ljupki petnaestogodišnji Bahait je bio vrlo pametan za svoje godine. Govorio je malo, a čuo je sve. Voleo je oca kao što kukuruz voli sunce. „Ići ćemo, oče“, rekao je Bahait ni upitno ni rešeno, nego prosto ohrabrujuće.

Amrov landrover, nakrcan vrećama pirinča, korejskim češljevima i kutijama nemačkih noževa, sledio je Bakijevo vozilo tik iza oblaka prašine.

Dva sata kasnije stali su u logoru Midvej da sipaju gori-vo. Zabačena baza naftne kompanije sa šest drvenih koliba podignuta je šezdesetih godina, a sada je obuhvatala dva i po kvadratna kilometra, vojne objekte i savremenu pistu za sultanove lovačke avione. Hiljade tragova kamila i vozila šire se iz Midveja po okolini sličnoj površini Meseca. Maskat, prestonica Omana, leži hiljadu kilometara severoistočno, granica Južnog Jemena sto šezdeset kilometara zapadno, a planine Kara su na svega sat vožnje južno od Midveja.

Nisu videli nikakve znake života osim kamila koje su pasle suvo žbunje u suvim koritima potoka. Na suvoj klimi ove oblasti mogu da opstanu samo gaf, akacija i kvrgavi

mugir. Dok su obrisi planina pred njima treperili na vrelom vazduhu, provezli su se pored ruševina Hanuna. Krhotine grnčarije i ostaci neolitske radionice predmeta od kremena ležali su razbacani po krečnjačkoj pustari. Tu se pre dve hiljade godina nalazilo centralno skladište miomirisa, a nešto istočnije, u Anduru, bilo je glavno skladište lakata, mirišljave smole koja se širom Rimskog carstva prodavala skuplje od suvog zlata.

U vreme kad je ovim oblastima iz susednog Jemena vladala Kraljica od Sabe, plemena su bila animistička; klanjala su se Sinu, bogu meseca, i robovala hiljadama strašnih sujeverja. Njihovim životima upravljali su i međuplemenski sukobi i beskrajne krvne zavade, koje su umele da traju vekovima. Vehabijski islam i verske reforme zbrisali su stara verovanja iz najvećeg dela Arabije, ali nikad nisu dosegli do tamnih senki Kare, gde su stari običaji opstali sve do druge polovine XX veka.

Još početkom šezdesetih godina XX veka stari sultan je, stolujući u dofarskoj palati u Salalahu, na obali mora, pokušao da zabrani krvnu osvetu. Uzalud se trudio, jer ta'ar nije bio samo običaj, nego zakon, duboko ukorenjen u način života. Godine 1975. sultan Kabus, uznemiren novim porastom ubistava iz osвете uzrokovanim ratom, pojavio se na omanskoj televiziji i zapretio smrtnom kaznom svakome ko pokuša da se sveti.

Bakijev džip je usporio pred strmom rampom Akbat el Hataba i počeo da se uspinje iz gole pustinje u travnate visoravni Kare.

Tri meseca godišnje monsunski oblaci s Indijskog okeana obavijaju planine velom magle debelim i po nekoliko stotina metara. Kiša neprestano pada i pretvara visoravni u

neodoljivi raj zelen poput juga Virdžinije i prepun života. Kolibriji, otrovne kobre, hijene i sve što puži i gamiže na božjoj zemlji može se naći ovde, uz tridesetak hiljada planinaca.

Dva vozila vijugala su uz Akbat el Hatab i ubrzala kad su litice i pustinja ostali iza njih, a pred njima se s obe strane otvorila suva planinska oblast slična mesečevoj površini. Posle dva-tri kilometra na kamenju se pojavila retka trava, sasvim suva od duge monsunske suše. Grmlje i trnje raslo je sve gušće uz put sve dok vozila nisu stigla do krova sveta, a putnici ugledali valovitu stepu, krda stoke i doline skrivene bujnim zelenilom kako presecaju pašnjake kao žilice list.

Više od šezdeset odraslih muškaraca plemena Bajt Džarboat iz četrnaest porodičnih ogranaka došlo je u dolinu Kum. Hiljade godina erozije i obilnih poplava iskopale su duboke pukotine u krečnjačkim zidinama doline. Stalno urušavanje gornjih slojeva stvorilo je pećinu veliku kao školska fiskulturna dvorana. Tri sata pre i tri posle podneva ovaj jugu okrenuti prirodni amfiteatar obasjavalo je sunce. Tlo prekriveno debelim slojem kozjeg izmeta blago se spuštalo do samih unutrašnjih zidova od krečnjaka. Nekoliko grupa planinaca sedelo je, čučalo ili stajalo oslonjeno na puške. Neki su na sebi imali vojničke pantalone i pamučne košulje, a mnogi mešavinu plemenskih šalova i marama i zapadnjačke odeće. Svi do jednog bili su naoružani, uglavnom belgijskim automatskim puškama koje je vlada dala bivšim komunistima, ali mogao se videti i poneki kalašnjikov, odnosno AK 47, ofanzivna puška koju su koristili borci NFOO.

Amrova mlađa braća i njihovi mladi sinovi okupili su se oko vatre u pećini. Svi su ustali da pozdrave novopridošle.

Poslužen je čaj i razmenjene su novosti. Svi su znali zašto su tu, ali ta tema se zasada izbegavala.

Baki je pažljivo gledao naokolo. Ocenio je svakog gosta u pećini. Svi su bili međusobno povezani. Baki je znao ko koga mrzi, ko je ubijao i mučio kao pripadnik kaznenih odreda NFOO početkom sedamdesetih, ko je preljubnik i, što je najvažnije, ko bi mogao da podrži Amra na mestu vođe u ovom važnom trenutku. Borbe su se bližile kraju i novi sultan će, ako pobedi, bogato nagraditi plemena, a naročito šeike čiju odanost želi da pridobije.

„Amr, sada se moraš nametnuti.“ Bakijeve reči bile su dovoljno glasne da ih svi u grupi čuju i klimnu glavom u znak saglasnosti. Amr se samo osmehnuo i promrmljao: „Razmisliću o tome. Zasada ništa ne mora da se kaže, jer donošenje odluke započeće tek sutra posle podneva.“

Nekoliko kilometara severozapadno od Kuma, dok su se senke izduživale iznad visoravni, dugačka cisterna za vodu tandrkala je ka zapadu između dve postaje vladinih snaga. Pripadala je vladinoj Upravi za pomoć stanovništvu, osnovanoj da pomogne dženalima u oblastima koje je vojska navodno oslobodila od kontrole NFOO.

Jedinica ubica NFOO napala je iz zasede nezaštićene Pakistance u cisterni. Prvi projektil, protivtenkovska raketa, promašio je metu, ali metak je ubio vozača i cisterna je stala.

Ovi adui, kako su sultanovi vojnici nazivali pripadnike NFOO, bili su pripadnici Lenjinovog puka. Njihov vođa, Mašeik, sišao je niz put. Pakistanci su bili nemi od straha. Jedan je potrčao, ali rafal ga je sasekao po nogama, a život mu je okončao metak u potiljak.

Preživeli su poređani duž jarka i ubijeni jedan po jedan.

Zadovoljni učinkom svoje večernje šetnje, adui su se rastali i vratili svaki u svoje selo. Dvojica su krenula na istok, prema dolini Kum.

Amr je ležao budan, san mu nije dolazio na oči. Trebalo bi da razrađuje plan za svoj opstanak na sutrašnjem skupu. Politika je bila veština u kojoj je uživao, i kad bi se dovoljno potrudio verovatno bi mogao da zaobiđe ovaj trenutni problem. Ali misli su mu se stalno vraćale na dragu Šamsu, na njenu meku toplotu i vilinski osmeh. Toliko se ponosila kad je on postao šaik i verovatni budući vođa čitavog plemena. Ali od njene smrti igra šaha plemenskog rešavanja sporova više mu nije pružala zadovoljstvo.

Kad bi se radilo samo o smenjivanju, o gubitku najvišeg položaja, Amr se ne bi uzbuđivao. Ali Hamud i njegova grupa nekadašnjih marksista, znao je Amr, želi da ga zauvek ukloni sa svog puta. Njegova tri mrtva sina, oba iz prvog i najstariji iz drugog braka, poginula su tokom poslednjih šest godina u borbama protiv vladinih snaga, a njega običajno pravo obavezuje na krvnu osvetu. On to nije učinio iz mnogih razloga, uprkos sve većoj sramoti koju je time na sebe navlačio. Čitavog života, kao i svi njegovi saplemenici, Amr je slušao plemensku priču o hrabrosti i časti, o strašnim pohodima i krvavim zavadama koje su trajale pokolenjima, jer takvi su samo srce i prošlost plemenskog života. Pa ipak, nije osećao nikakav poriv za osvetom.

Blistave zvezde na nebu delovale su sasvim blisko. Ležao je i slušao povremene talase razgovora, oštre reči nalik ptičjem čavrljanju, iz belih šatora obližnjeg sela Bajt Antaš. U pećinama niko ne spava zbog straha od krpelja. Oni osećaju toplotu ljudskih tela i izlaze iz kozjeg izmeta. Tu žive

divovski krpelji podvrste musebeki, koji izazivaju žestok svrab i groznicu od nedelju dana, Latrejevi krpelji čije žrtve pate od rana nalik na šankr i simptoma šećerne bolesti, i ripistome koje nose leopardi i lisice, a stvaraju duboke zatrovane rane.

Odjeci mačjih krika iz šumovitih dubina doline Arzat dopirali su do Amrovih ušiju. Brojne divlje mačke i risovi, kao i veći grabljivci – vukovi, hijene i poneki leopard – ugrožavaju plemenska stada. Zato se noću životinje zatvaraju u pećine, iza prepreka od trnja.

Amr je voleo džebel, ali polovina duše bila mu je u Zalivu; od tamošnje gužve i meteža trgovine krv mu je brže strujala. Možda Hamud i treba da postane šeik, jer čitav *njegov* život okreće se oko džebela i drevne tradicije. Čarolija džebela za Amra je bez Šamse izgubila veliki deo privlačnosti. Svuda je bilo previše uspomena na dane provedene s njom. U Dubajiju, obuzet poslom, možda će ponovo naći sreću. Povešće i Bahaita i njegovog mlađeg brata. Nije osećao unutrašnji poriv da porazi ambicioznog Hamuda.

S izlaskom sunca začuo se poziv na molitvu. Amr je vrlo malo spavao. Četiri puta odjeknuo je poziv: „Bog je velik.“ Zatim i odgovori: „Nema boga osim Alaha.“

Devojke su odavno otišle iz sela i doline da odvedu stada na nove pašnjake kad su se odrasli muškarci plemena okupili da donesu odluku o svom šeiku. Svako je znao da, ako odluka bude nepovoljna po Amra, to neće značiti samo promenu vođe. Amru će i život biti u opasnosti. Hamud će se postarati za to.

Amr nije pokušao da se nametne za predsedavajućeg prvog dana skupa. Baki ga je u zoru upozorio na Hamudove

smicalice. „Pametan je on. Potplatio je sudiju da reši spor. Sudiju iz plemena Ašraf kog će svi starci slušati.“ Pleme Ašraf vodilo je poreklo od Al Hašim, kuće Prorokove, i sva plemena poštovala su njihove odluke.

Tkane prostirke su odmotane po podu pećine da sudiji bude udobnije. Sedu kosu upleo je u pola metra dugu pletenicu, a trup, razoren tuberkulozom, bio mu je nag; pušio je kratku glinenu lulu. Oči su mu bile mutne od glaukoma, ali sedeo je uspravno i izazivao poštovanje svojih sujevernih slušalaca.

Pored sudije sedeo je plemenski *rašid*, mudrac čije su mišljenje svi poštovali. U prednjem delu pećine bilo je četrnaest staraca, najstarijih i najpoštovanijih. Oni su bili ključ za donošenje odluke koja će odrediti dalju sudbinu Amra i njegove porodice.

Sudija je pozvao Hamuda da govori. Hamud je bio nizak plećat čovek s upadljivom ranom od metka na jednoj mišici, a govoreći je stezao pušku AK 47.

„Ne želim da se žalim na našeg šeika Amra bin Isu iza njegovih leđa, ali još manje želim da se naše pleme stidi njega kao našeg vođe.“ Zastao je da obriše znoj s nosa. Odnokud daleko sa zapada čula se tupa tutnjava teških topova slična tropskoj grmljavini, a s tamne kupole pećine razlegalo se tiho čavrljanje hiljada slepih miševa. „Zato sam zamolio sve porodice da se okupimo, u vreme kada promene prete našem načinu života i zakonu Alahovom.“

Hamuda, kao i mnoge bivše vatrene komuniste koji su prešli na stranu vlade, nije mučio nikakav unutrašnji razdor kad se vratio islamu; makar ne spolja gledano. Umeo je da se prilagodi. Dok je govorio, pogled mu je šetao između staraca i sudije. Ostali nisu bili važni; ti ljudi će odlučiti.

Hamud je nastavio: „Prorok je izgovorio reči koje jasno ukazuju na to da Amr mora da ode. „Oni koje ne slušaju ne treba da zapovedaju.“ Šeik Bajt Džarboata uvek je bio snažan koliko je jak njegov lični ugled. On je samo prvi među jednakima. Takav je naš običaj.“

Hamud je zario kundak puške u izmet da naglasi svoje reči. „Amd bin Isa sve nas je osramotio. On je *ajeb*, onaj koji zanemaruje dužnosti krvnog srodstva. Ajeb nema nikakva prava, čak i njegova rodbina može da ga ubije. Pre šest godina Amrov sin Salim ubijen je baš u ovom selu.“ Zatresao je pesnicom prema otvoru pećine. „Tri godine kasnije njegov prvorođeni sin ubijen je kod Mirbata, a početkom ove godine poginuo mu je i treći sin, u pećinama Šerišitija. Sigurno se sećate kako se šeik zaklinjao na osvetu. Tri godine smo mu verovali. Onda je vatra u njemu zgasnula i on je, uprkos savetima našeg poštovanog mudraca, i dalje zanemarivao svoju obavezu. Za mene je cela stvar bila rešena kad su ovog čoveka, našeg šeika, u Salalahu ljudi čuli kako kaže da krvna osveta više nije verska obaveza.“

Hamud je zastao radi efekta; očigledno mu je dobro išlo. Preneraženi nezadovoljni žamor razlegao se među slušaocima. Starci se se zgedali. Bele brade nezadovoljno su se zatresle.

„Ovo nije slučaj za krvarinu, jer ubice Amrovih sinova svakako neće priznati krivicu. On sam mora da nađe krivce, da se s njima suoči i da ih pogubi. Tek tada može da se iskuipi i izbegne dalju sramotu. O, Ašrafe, zahtevam da ti, kao naš sudija, narediš šeiku Amru bin Isi da jasno iznese svoje namere ovde, pred Alahom i našim narodom.“

Hamud se vratio svojim. Jedna žena pokrivena glave pozvala je sve na doručak. Prisutni su izašli iz pećine i sišli na čistinu.

Tri krave, niske i žilave, kratkih rogova, žvakale su mešavinu suve ribe, kokosa i hašiša. Krupni crni čovek, *kadim*, odnosno bivši rob pokojnog sultana, odabrao je jednu. Dva dečaka izašla su iz obližnjeg šatora i na kadimov poziv čučnula zajedno u prašinu. Četiri čoveka zgrabila su kravu, a rob joj je presekao vratnu venu. Krv je poprskala obrijane glave, leđa i ramena dečaka. Imali su sreće, jer krave se ne kolju često, a njihova krv je moćan lek protiv svih bolesti.

Posuda od pletene trave s toplim kravljim crevima krenula je naokolo kao predjelo. Onda je obarena utroba isečena, pomešana s pirinčem i poslužena na četiri velika limena tanjira oko kojih su saplemenici posedali.

Jedan mladić sa skoro dva metra dugom i potpuno beskorisnom starom kremenjačom preko krila, uključio je tranzistor iz kog se zaorila muzika stanice *Glas Adena*. No sudija je ljutito mahnuo rukom i galama je prestala. Amr je bezvoljno slušao razgovore oko sebe. U mislima je bio daleko. Baki je slušao, ali je čuo malo, pošto su svi govorili brzo i odsečno, i propuštena reč značila je i propuštenu rečenicu. Na primer, *fdr* znači drhtati od straha, *ikof* znači skidati krastu, a *stol* mahati bodežom. *Ged* pak znači isplivati na obalu posle brodoloma. Sve vrlo korisne fraze.

Sudija i starci sedeli su odvojeno od ostalih. Tokom jela i neposredno posle doneće odluku. Dvojica naoružanih ljudi u tamnosmeđim vojničkim pantalonama kakve su adui rado nosili pojavila su se na čistini. Čuli su se uzdržani pozdravi, ali upadljivo nije bilo tople radosti kakva obično dočekuje posetioce.

Nisu se osvrnuli na hladan prijem. Onda su videli hamuda i prijateljski ga pozdravili. Bio im je stari prijatelj. Seli su pored njega. Doručak se nastavio.

„Radili smo između Zeaka i Džibžata“, progovorio je jedan, očigledno vođa, žilav čovek od tridesetak godina crne kovrdžave kose, visokih jagodica i vrlo uskih očiju nalik na proreze; ličio je na karikaturu đavola. Jeo je držeći pušku preko krila.

„Vojska misli da smo gotovi u ovoj oblasti. Greška. Juče smo uništili ekipu Uprave za pomoć stanovništvu na glavnom putu svega pet sati odavde. Gde je bila vojska? I dalje možemo da se krećemo kako nas je volja.“

„Zašto napadate te ljude?“ Sudija je postavio pitanje koje se svakome vrzmalo po glavi. „Oni nisu vojska. Oni nam samo pomažu gradeći bunare i škole. Imaju dobre životinjske lekare za naša stada.“

Na ovo nije bilo odgovora. Navodna namera NFOO bila je da donese napredak u zemlju, ali sada, kad je sultan Kabus počeo upravo to da čini preko Uprave za pomoć stanovništvu, adui su okretali narod protiv sebe zlodelima kao što je ubistvo radnika Uprave.

„Ne slušaj te indijske marionete.“ Adu je otpočeo govornicu punu marksističkih uvreda koju je naučio u školi NFOO u Haufu, u južnom Jemenu. Verovatno je nije razumeo ništa bolje od svojih slušalaca.

Sudija i starci su ćutali. Bolje od bilo koga naučili su da se groze bučne razmetljivosti siledžija iz NFOO. Sudijine rođake su mučili i ubijali ovakvi ljudi pre samo dve godine. Njegova jedina preživela kći tada je teško povređena, izgubila je razum i moć govora.

Starci su bili uhvaćeni između čekića i nakovnja. Želeli su da od Amra načine primer kako bi zaustavili trulež koja bi inače mogla da se zapati. Plemenski šaik koji otvoreno prenebregava drevnu obavezu krvne osвете, naročito kada treba da osveti tri sina, mogao bi da izazove potpuno rušenje

sistema, a starci su bili zaostali i nisu znali za drugo, pa su se ovoga veoma plašili. Amr se mora povinovati zakonima ili biti kažnjen. S druge strane, starci su znali da su Hamud i njegovi rođaci sve pažljivo pripremili. Ako Amr ode, Hamud će bez sumnje postati šeik, a starci su od toga strepeli jer su ga povezivali s najgorim nasilnicima iz NFOO, dofarskim crnokošuljašima, i njihovim zlodelim protiv islama. Morali su da odaberu manje od dva zla.

Po povratku u pećinu starci nisu mogli da odluče jednoglasno, pa su zvanično pozvali sudiju da reši pitanje u ime plemena. Sudija je odučio da presudi ne za dobro plemena, nego u znak sećanja na svoju nekada vedru i živahnu kćer. „Zakon“, rekao je prelazeći pogledom gotovo slepih očiju po slušaocima punim iščekivanja, „deli ljudska dela na pet grupa, od kojih je prva, *fardh*, безусловna obaveza. U tu grupu spada i zakon osvete za ubijenog rođaka.“

Sudija se zagledao u Amra. „Izbegavajući izvršenje krvne osvete, šeik Amr bin Isa veruje da može zanemariti naše zakone. Ja vam kažem svima, a posebno njemu, da niko nije iznad zakona. Neki su ovde danas rekli da je šeik ajeb, da je osramotio sebe i svoj klan. Ja se s tim slažem.“

Starac se nakašljao i pljunuo.

„Kao vaš odabrani sudija ja nalažem da Amr bin Isa mora u roku od šest meseci osvetiti jednog ubijenog sina. Ako to ne učini, on i njegova porodica biće prognani iz zemlje koja leži između Hadramauta, Rub al Kalija i mora, i ostaće u progonstvu sve dok on ne osveti svu svoju ubijenu decu. Slava i hvala neka je Alahu milostivom.“

Sudija je seo. Maki nije bio budala, i shvatio je presudu; bila je oslobađajuća, ili je makar pružala Amru još jednu priliku, a svakako je bila bolja nego što se nadao. Video je Baki kako stari Ašraf s mržnjom gledao ljude iz Lenjinovog

puka i njihovo otvoreno drugarstvo s Hamudom. Zahvalio je bogu što ih je poslao u pravi čas.

Bakijevo olakšanje nije bilo dugog veka. Događaji su prevladali, ili makar izmijenili sudijinu odluku kad je, pet mjeseci kasnije, Amrov sin ljubimac taman, borac jedinice Bin Dahaib, poginuo na zapadnom ratištu. Amr je mnogo tugovao, ali nije bilo ogorčen. Znao je da su se glasine o njegovoj neaktivnosti proširile van središta Džarboata i s pravom je podozrevao da će Tamanova smrt ponovo razbuktati stvar.

Amr i dalje u sebi nije osećao potrebu za osvetom. Rok koji je sudija postavio je prošao, a on još nije osvetio nijednog sina. Starci su došli k njemu i upitali ga zna li neki razlog zbog kog odluka sa skupa ne treba da se sprovede. Kako on nije znao ni za kakav razlog, povinovao se neizbežnom. Neposlušnost je značila smrt za njegovu porodicu, pa se u jesen 1975. godine Amr oprostio od Bakija i preostalih sledbenika i zajedno s najbližima zauvek napustio Dofar.

3

De Vilijers je zagnjurio u polusvet pariskog noćnog života. Trebala mu je devojka za klopku, ali ne bilo kakva. Dejvis je u međuvremenu motrio na sudiju, pratio njegov „model“ i pažljivo beležio svaki njegov pokret. Bio je početak oktobra 1976. godine. Za dve do tri sedmice njih dvojica će se sastati i napraviti plan za sudijinu smrt. Njihova klijentkinja je posebno naglasila da želi da se ugled njihove mete posmrtno okalja. Zato se De Vilijers usredsredio na prljavštine. Odbacio je očigledne turističke zamke Pigala, Monparnasa, Sen Žermen de Prea i Šanzelizea. To je sve skup izlog bez ikakve akcije, ili kako se Dejvis izrazio – „mnogo priče i malo gaća“.

Maserkama koje nude gospodi „vrhunsku masažu“, lažnim Tajlandkama, njihovoj masaži telo uz telo po toaletima i brzom drkanju ili pušenju po parkovima – svemu tome je nedostajalo ono krajnje poniženje za kojim je De Vilijers tragao. Na raspolaganju mu je bila i zoofilija; pariske vlasti mešale su se samo „ako životinje pate“. Najuobičajenije su bile seanse sa psima, ali neki studiji nudili su magarce, konje,

svinje i majmune. Većina ovih jazbina greha zarađivala je prodajući video-snimke svih dešavanja.

De Vilijers je razmislio i o pedofiliji – u Parizu su cve-tali pedofilski lanci i filmovi s decom oba pola starom od dve do dvanaest godina – ali je odustao. To ne bi prošlo sa sudijom, ne bi delovalo dovoljno ubedljivo, a De Vilijers je težio savršenstvu. Prema njegovom iskustvu, većini pedofila zajedničko je jedno – posao koji ih dovodi u bliski kontakt s decom. Oni su socijalni radnici, sveštenici, nastavnici, ali nisu sudije.

Osmotrio je i zatvoreni svet sado-mazohizma. U Parizu su postojale samo četiri žene specijalizovane za bičevanje i „mučenje“. Klijenti su ih posećivali prosečno jednom do dva puta mesečno; bilo im je zabranjeno da ih dodiruju, ali su ipak plaćali hiljadu franaka na sat. To nije bilo ono što je De Vilijers tražio. Suviše usko; novo lice bilo bi upadljivo.

Krajem prve sedmice boravka u Parizu, pošto je osmotrio privatne klubove s orgijama za pretplatnike i egzibicioniste u Ulici Rolana Garosa, De Vilijers se usredsredio na homo-seksualnu scenu, posebno na groblje gde je počivala njegova dugogodišnja ljubimica Edit Pjaf. Krajem sedamnaestog veka ispovednik Luja Četrnaestog bio je jezuita po imenu *père* Lašez. Groblje nazvano po njemu bilo je sumorno i razbacano, s mnogo zavučenih prljavih uglova, gotičkih grobnica i propalih kapela. Posle rata groblje Per Lašez bilo je savršeno mesto za samostalne prostitutke bez prostora za rad. Homoseksualci su ga preuzeli šezdesetih godina. De Vilijers je izbrojao sedamdeset devet mladića, starih između osamnaest i dvadeset pet godina, koji rade na groblju između jedan po ponoći i šest ujutru. Njihovi klijenti, a ponekad ih se pojavljivalo na stotine odjednom, bili su uglavnom sredovečni ili postariji. Uniformisani inspektori Brigade za

parkove i vrtove patrolirali su između leja hrizantema, ali imali su vrlo mala ovlašćenja i retko su intervenisali. Ako se pojavi inspektor ili neki od uglavnom sovjetskih turista koji dolaze da vide grob Edit Pjaf, mladić i njegov klijent bi, sedeći na nadgrobnoj ploči, jednostavno preko krila raširili turističku mapu ili primerak *Figaroa*.

De Vilijers je odlučio da bi groblje Per Lašez možda moglo da mu posluži, ali želeći da ispita svaki trag, otišao je taksijem do grozničave obilaznice Port Dofen, na samoj ivici grada, blizu Bulonjske šume. Svake večeri posle posla brojni Parižani odlazili su u Port kolima i kružili dok ne uhvate pogled drugih koji traže naslade. Usledili bi znaci rukama, i par bi otišao da nađe samoću negde drugde. De Vilijers je otkrio da je ovo omiljeno mesto svingera, i da mu takođe nedostaje prljavštine. Svoju nedoumicu rešio je srećnim slučajem. Dvanaestog dana prismotre nad sudijom Dejvis potvrdio je da se dva uzastopna utorka uveče sudija odvezao svojim sitroenom ID 19 u Bulonjsku šumu. Dejvis je telefonirao De Vilijersu u hotel, pa su dogovorili postupak.

Parižanima je Bulonjska šuma uvek značila romantiku, mitsku šumu božanske zavodnice Meluzine, mesečinom obasjanu faunu i letnju idilu.

Godine 1970. šačica preduzetnih slobodnih prostitutki poznatih kao *tapineuses* okušavala je sreću s vozačima ili u grmlju ili na zadnjem sedištu automobila. Ovo je bezazlena zabava koja nikome ne škodi, odlučio je načelnik brigade. Onda su 1973. došle „putnice“.

Veruška je bila prva. U Sao Paolu, gde je naučila „noćni zanat“, upoznala je madam koja joj je za dvanaest hiljada franaka prodala paket aranžman – avionsku kartu, lažna

dokumenta i tromesečnu turističku vizu za Francusku. U početku su stalne bulonjske kurve trpele Verušku kao neo-bičnost, pa je zarađivala i do dve hiljade franaka za noć. Ali do 1976. godine još dvesta brazilskih transvestita krenulo je njenim putem u šumu i istisnulo sve „prave“ prostitutke. Konkurencija je bila žestoka.

Ministar unutrašnjih poslova Ponjatovski pokušao je te godine da rastera „putnice“. Svaka tri meseca ove androgine radnice odlazile su na jedan dan u Belgiju, gde su im u pasoše udarali pečat koji im je omogućavao da podnesu zahtev za novu tromesečnu vizu. Ovo nije bila prevelika žrtva za posao koji je donosio prava neoporezovana bogatstva u poređenju sa zaradama u Riju ili Baiji.

Pija je imala dvadeset četiri godine i bila je među najprivlačnijim transvestitima koje su redovni posetioци Bulonjske šume pamtili. Plavokosa, visoka i tužna, bila je sve ono za čim je De Vilijers tragao, osim što je njena uobičajena ruta bila u pogrešnom delu šume. Najbolja mesta, uz puteve kojima su uglavnom prolazili automobili, stariji i bogatiji biseksualci ljubomorno su štitili. Dejvis je dobio zadatak da promeni Pijinu putanju, pa se odvezao u Bulonjsku šumu oko ponoći. Većina „devojaka“ radila je između jedanaest uveče i svanuća, jer dnevna svetlost im je bila neprijatelj – otkrivala je dlake i naglašavala druge ostatke muškosti.

Dejvis je otkrio da od „putnica“ ima mnogo više voajera koji su parkirali kola, ostavljali farove uključene, šunjali se naokolo i buljili u „devojke“ i njihove mušterije. Prodavci pljeskavica i piva dobro su poslovali u većini omiljenijih delova šume. Njihovi kupci, zapazio je Dejvis, bile su devojke i voajeri, nikad klijenti, koji su uglavnom tiho odlazili kad se zadovolje, krijući lica od svetla – što je Dejvisa obradovalo. Devojke su uglavnom pokazivale grudi, a one s ženstvenijim

nogama nosile su mini-suknje ili samo tange. Ovaj posao, razmišljao je Dejvis, zimi na otvorenom sigurno nije udoban. Odeća devojaka bila je krajnje drečava: helanke s leopardovim pegama, tufnaste majice, perje kakvo nose igračice sambe u Riju i svetlucave šljokice zalepljene za sve, od cipela s visokim potpeticama do traka za kosu. Dejvis je više od sata kružio stazama Bulonjske šume dok nije dobro upoznao raspored i sva mesta gde se devojke kreću.

Pija je zaista bila zgodna. Dejvisu se zamisao o obavljanju posla sve više dopadala. U početku je bio zgađen. Posmatrajući voajere shvatio je da su mnogi imućni i uticajni. Mogli bi prosto leti da obilaze rečne obale i peščane plaže po južnoj Francuskoj i uživaju u prizorima bezbrojnih pravih grudi i obnaženih tela. Slegnuo je ramenima. Svašta ima na svetu, pomislio je, nesvestan ironije jer je sebe i svoj posao smatrao savršeno običnim.

Društvo je obavilo brojna proučavanja klijenata „putnica“. Preko polovine odlazilo je u Bulonjsku šumu jednom u životu „da vidi kako je to“ i sve bi im se zauvek zgađilo. Većina ostalih bili su „normalni“ građani – vodoinstalateri, profesori, službenici – srećno oženjeni roditelji srećne dece. Činilo se da ovde samo ispunjavaju svoje potajne maštarije uprkos svesti da prodiru u telo drogiranog i neopranog muškarca koje je upravo primilo mnoštvo drugih klijenata u istom tom šumarku među bačenim kondomima i pivskim limenkama. Zašto su ih uzbuđivale veštačke napumpane dojke, telesni zadah, duboki glasovi i jak portugalski naglasak, za društvo je ostajalo tajna. Nalaženje objašnjenja za neprestani priliv klijenata i sve veću privlačnost ovog otvorenog pozorja sodomije nije ulazilo u delokrug rada policijske Brigade za poroke.

Dejvis je parkirao automobil uz ivičnjak iza dva vozila, odmah pored kante za smeće koja je označavala Pijino uobičajeno mesto rada. Nije morao dugo da čeka. Nizak čovek, po Dejvisovoj proceni gradski službenik, izašao je iz žbunja i krenuo ka svojim kolima petljajući s ključevima. Pija se pojavila za njim, u crnoj mini-suknji koja je malo šta skrivala. Plava kosa bila joj je podšišana kratko kao u dečaka, i Dejvis je osetio da se uzbuđuje uprkos sopstvenom zdravom razumu.

Pija se naslonila na kantu za smeće. Dejvisov prozor je bio otvoren. Jasno je video da je Pija muško i osećao je miris znoja, jeftinog losiona za posle brijanja i ostataka mirisa prethodnih mušterija. Imala je ljubak osmeh.

„Koliko?“, upitao je Dejvis.

„Sto franaka.“

„Ali ako...“

Odmah ga je prekinula. „Sve dodatno je još pedeset franaka.“

Dejvis je klimnuo glavom. Zaključao je automobil i pošao za njom u grmlje.

Posle joj je iskreno priznao da mu je to bilo prvi put. Njegov francuski bio je jedva nešto bolji od njenog, pa je govorio sporo i u kratkim rečenicama.

„Vrlo si lepa“, rekao je.

Činilo mu se da joj prija njegovo laskanje, ali već je pokazivala znake nestrpljenja. Možda je gubila mušterije. Dejvis je pokušao drugačije. „Evo ti još dve hiljade franaka, Pija. Teško da ćeš imati još dvadeset klijenata noćas. Zato hajde da odemo u neki noćni klub po tvom izboru na sat-dva. Imam za tebe jedan predlog i mogla bi dobro da zaradiš.“

Piju je ovo, naravno, zanimalo. Iz torbe skrivene u grmlju izvadila je moderan mantil i čizme.

„Gde živiš?“, upitala ga je.

„U motelu u gradu“, odgovorio je Dejvis.

„Idemo tamo. Ne volim noćne klubove.“

Ovo je Dejvisu odgovaralo. Zastao je kod jednog bara da kupi bocu viskija i krekeri za sirom.

U kolima se Pija malo opustila. Bila je, kako je Dejvis uskoro shvatio, izuzetno nesrećna. Svake nedelje molila se u crkvi na Pigalu posvećenoj Svetoj Riti, koju u Brazilu smatraju zaštitnicom izgubljenih slučajeva. Bolno su joj nedostajali roditelji, koje je ostavila u naselju udžerica u Sao Paulu. Svake zime odlazila je na dva meseca u Brazil, i na to joj je odlazio veći deo ušteđevine.

„Volim da kupim sebi lepu odeću“, nasmejala se; bio je to brz i muževan zvuk.

Poroci Bulonjske šume sigurno su užasna mučna beda za ove ljude, mislio je Dejvis. Zašto li to rade, pitao se. Sigurno ne zbog novca. Pija se iz mračnog raspoloženja izvlačila pomoću alkohola, kokaina i marihuane. Čeznula je za ljubavlju i pravom vezom, ali znala je da se muškarci ne zaljubljuju u „putnice“. Neke njene drugarice iz šume u očajanju su izvršile samoubistvo. Sve profesionalne „putnice“ odlazile su na redovnu hormonsku terapiju, ugradnju silikona i skupe sedmične depilacije neophodne za sprečavanje povratka vidljivih muških osobina. Život su im ispunjavala ruganja voajera, strah da ih ne ubije neki ludak ili ne opljačkaju brojni grabljivci iz Bulonjske šume, sumnjivo zadovoljstvo s dvadeset i više možda zaraženih klijenata svake noći i po svakvom vremenu i stalni troškovi neprirodnih medicinskih postupaka. Pošto nisu nikako mogle da uštede novac, jedini očigledan dobitak bilo je to što su ostajale transseksualci.

Časkali su u Dejvisovoj sobi u motelu puna tri sata. Pija je shvatila da Dejvis želi da ona sledećeg utorka uveče zabavlja vrlo važnog klijenta. Ako se taj čovek ne pojavi, Dejvis će

joj ipak platiti, pa će pokušati sledećeg utorka. Gledala je sudijinu fotografiju dok nije bila sigurna da će ga prepoznati. Upamtila je i podroban opis njegovog sitroena. Prihvatila je Dejvisova uveravanja da će moći da upražnjava svoj zanat dogovorene noći na najboljem mestu u šumi koje joj je opisao, pošto će redovnim devojkama biti plaćeno da istrpe njeno privremeno prisustvo.

Dejvis je odvezao Piju do njenog stana nešto pre zore, ali prvo su otišli na odabrano mesto i zajedno prošli kroz šumu do oblasti obrasle retkim šibljem i nezagađene inače sveprisutnim kondomima.

Uzbuđena zbog buduće velike zarade, Pija je, stežući polupraznu bocu viskija, toplo mahnula Dejvisu na rastanku.

Sudija je obukao astragansku bundu i pogledao po svom kabinetu u blizini Il de la site. Bio je pažljiv čovek i varao je svoju ženu s istom pažnjom kakvu je posvećivao svojim dužnostima. Ništa nije prepuštao slučaju. S vremena na vreme radio je za službu bezbednosti, i to nije uvek bilo prijatno. Iz mnogih razloga valjalo je biti oprezan.

Na podzemnom parkiralištu odabrao je ključeve starog sitroena ID 19. Samo čuvar parkirališta znao je za taj sitroen, i bio je velikodušno podmićen. Čitav svet, a posebno porodica, znali su samo da sudija vozi crni alfa romeo. Ipak, osećao je laku nelagodu. Uprkos brojnim pretnjama koje su mu u karijeri stizale, nije naučio da se ne obazire na otvoreno neprijateljstvo, a jedna žena prošlog meseca bila je posebno otrovna. Sudija je trojicu braće iz Marselja poslao na doživotnu robiju zbog ubistva i ucene. Kom je tačno od njih žena pripadala, sudija nije znao, ali je dobro pamtio pogled njenih sjajnih crnih očiju iznad bunde od nerca i

njene prodorne krike: „Skote! Uništio si mu život. Sad ću ja uništiti tvoj.“ Potrudio se da je otera iz misli i usredsredi se na oštra zadovoljstva koja ga očekuju.

Pre dve godine, vozeći se rano ujutru kroz Bulonjsku šumu, sudija je slučajno prošao pored jednog transvestita, šiparca po imenu Zita. Je li razlog bilo njegovo trenutno raspoloženje, mesečeva mena ili utisak koji su ostavile njene jagodice i butine osvetljene njegovim farovima, sudija se nije ni potrudio da razmisli. Zita je imala sjajno telo, lepe male grudi i pepeljastoplavu kosu do ramena. Sudija je kasnije otkrio da Zita poseduje deset perika i često ih menja, ali do tada se već navadio.

Sudijin ogranak rotarijanaca sastajao se devet meseci godišnje utorkom uveče, a pošto sudija nikad nije ni pogledao drugu ženu, njegova supruga u njihovom lepo nameštenom stanu u La Muetu nije ništa posumnjala. Stvorio je stalni postupak. Kad izađe iz kabineta, ostavljao je astragansku bundu i uzimao otrcane kišni mantil i filcanu kapu iz sitroena. Smatrao je da ga tako preobučeni niko u Bulonjskoj šumi neće prepoznati, a zagolicanost neobičnim i zabranjenim povećavala je užitak.

Više ga nisu mučile misli o starenju, svojstvene srednjem dobu. Život mu više nije bio zarobljen u kolotečinu svakodnevice. Ako bude otkriven kako zadovoljava svoju izopačenost, njegovi karijera i brak neće izdržati udarac. Uživao je u opasnosti baš kao što planinar uživa u bezdanim dubinama, čak ju je i pothranjivao.

Plašeći se mračnijih, nepristupačnijih delova Bulonjske šume, sudija se obično kretao glavnim stazama, naročito po severnom kraju Avenije Mahatme Gandija. Uvek je birao visoke svetlokose transvestite, možda iz navike posle Zite, koja se ubila u javnom toaletu nedugo pošto ga je upoznala

sa sumnjivim nasladama Bulonjske šume. Zavoleo je do tada nepoznati miris zemlje i zvuke šume dok radi radnju u žbunju. Uskoro je za sudiju seks bez Bulonjske šume bio isto što i jagode bez šlaga.

Tri nedelje su prošle pre nego što je sudija opazio Piju. Parkirao je Citroen i slušao je kako se svađa s rošavim Marokancem.

„Nisi zauzeta“, cvileo je Marokanac. „Tri puta sam prošao i uvek si bila slobodna. Možda ne voliš Arape, a? Daj, platiću ti dvostruko.“ Pija je opet odbila.

„Crkla dabogda, kučko“, viknuo je ljutito Arapin i prišao brinuti bujnih grudi.

Sudija je pomerio automobil napred čim je Pija ostala sama na ivici travnjaka.

Progovorio je blago. „Sto pedeset za sat?“

Odmah je odgovorila. Nije bila potpuno sigurna jer mu je kapa zaklanjala lice, ali automobil je bio dovoljan.

„Tvoja sam, dušo... hajdemo.“

Uzela ga je za ruku i pvela do male čistine u guštiku.

„Kako voliš, gospodine?“

Objasnio joj je i rekla mu je da će ga to stajati pedeset franaka više. To je bilo uobičajeno i pristao je. Kad su se oboje svukli – sudija je ostao samo u crnim čarapama – Pija je legla na leđa na prostrto karirano ćebe. Raširila je noge i nasmešila se svom klijentu.

Dejvis je podesio radio. „De Vilijers kaže da je sudija zagrizao mamac.“ Tiho je spustio haubu i pružio Majeru jednu od dve gvozdene šipke kupljene zajedno s drugim ratarskim alatkama u prodavnici u Djepu prošle sedmice.

Obojica su, obučeni u vrećaste sive pamučne trenerke preko pantalona i košulja, zakoračili u šumu. Dejvis je predvodio bez baterijske lampe; dobro je znao put. Tog popodneva prošao je vijugavom stazom i uklonio sve grančice poslednjih sto

metara pred samim guštikom. Dva puta je morao da učutka Majera. Nije voleo da obavlja ovakve poslove s njim.

Sam De Vilijers bio je tih poput mačke i brz kao zmija, ali Majer je, onako kratkovid i u rđavoj formi, bio samo teret. Ipak, bio je nesumnjivo genijalan s tehnikom; za njega nikakav elektronički ili mehanički izazov nije bio prepreka. Dejvis se često pitao zašto je Majer napustio *Mercedes*, u kom je devet godina radio kao viši naučni istraživač. Majer je tokom godina usavršio razne elektroničke i mehaničke načine ubistava kojima je nemoguće ući u trag. Bio je neprocenjivo vredan član ekipe i mogla mu se oprostiti povremena trapavost.

Posle pet minuta Dejvis je stao kod jedne usamljene breze i u tami šume podigao ruku. Obojica su čuli tiho stenjanje od zadovoljstva i ritualna šaputanja „putnice“. Majer je pratio Dejvisa u stopu. Kao i uvek, ubistvo su uvežbali.

Prvi udarac Dejvisove gvozdene poluge razbio je sudiji glavu. Pijine noge bile su obavijene oko sudije i od nenadanog užasnutošoka kao da su se ukočile. Dejvis je malo pomerio leš kako bi oslobodio Majeru pristup Pijinoj glavi i grudima. Prepoznala je Dejvisa. Glas joj je promukao od straha.

„Nemoj da me povrediš. Molim te. Uradila sam sve što si tražio. Hteo si fotografiju. Snimaj koliko hoćeš, ali ne udaraj me, molim te.“ Molećivo je raširila duge bele ruke, već umrljane sudijinom krvlju.

Majer ju je udario polugom tačno u slepoočnicu. Opustila se. Sve ostalo bilo je predstava – nekoliko gadnih udaraca po njenim silikonskim grudima i mensonovska pojedinost koju je De Vilijers tražio – reči ispisane krvlju po sudijinim leđima.

Odmakli su se i osmotrili prizor. Leševi su još bili prepleteni. „Učinili smo jasnici uslugu“, promrmljao je Dejvis. „Živela je bednim životom i nije imala budućnost.“

Uzeli su sudiji novčanik, ključeve i futrolu s kreditnim karticama. Zadržali su gotovinu i kartice, a ostalo su zajedno s polugama bacili u grmlje. Nekoliko minuta kasnije vozili su se nazad u Pariz na sastanak s De Vilijersom.

Leševe je sutradan po podne našao jedan vozač kamiona, to jest, tačnije rečeno, njegov saputnik, beli terijer.

Policijska kola iz stanica osmog, šesnaestog i sedamnaestog arondismana stigla su na mesto za nekoliko minuta. Ocenjeno je da su zločin izvršili ili neki mladi narkomani radi novca za kokain ili, zbog reči „SVINJE“ urezane grubo sudiji na leđa, neki poludeli moralisti, sasvim nasumično. Bilo kako bilo, ovo je bio tužan epitaf za pokojnike. Vlada je blokirala sva novinarska ispitivanja, možda zbog poslova koje je sudija ponekad obavljao za nju. Policija se tome obradovala jer se ubistvo dogodilo baš u trenutku kad su je teško kritikovali zbog moralne popustljivosti. Bila je ovo još jedna ljaga na časnom imenu Francuske.

Nekoliko meseci kasnije ministar Ponjatovski otpočeo je operaciju čišćenja Bulonjske šume, čije su posledice trajale mesec-dva, a avgusta 1983. godine načelnik pariske policije Fužer sproveo je operaciju *Zdravlje*, uz mnogo poleta i publiciteta. Posledice ove operacije u početku su bile teške po „putnice“, ali 1991. godine njihov posao ponovo je cvetao, a poput ustanove kraljevstva u Londonu ili devojaka u Bangkoku, odgovarajuće vlasti nisu ih smatrale rđavom pojavom.